

Μέθοδοι μείωσης του φαινομένου της
φοροδιαφυγής.
Η συνεισφορά του φορολογικού ελέγχου.
Θεωρητική και εμπειρική διερεύνηση

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

(MBA23005)

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΓΑΛΑΣ

Σκοπός και σημασία της έρευνας

- ❑ Η φοροδιαφυγή αποτελεί πρόβλημα σε κάθε οικονομία της αγοράς, καθώς η χρηματοδότηση των δημοσίων δαπανών στις οικονομίες αυτές βασίζεται κατά κύριο λόγο στη φορολογία.
- ❑ Η φοροδιαφυγή θέτει ζητήματα χρηματοδότησης του κοινωνικού κράτους και των δημοσίων υποδομών, κοινωνικής δικαιοσύνης και ισονομίας των πολιτών, καθώς και αποτελεσματικής κατανομής των πόρων, ιδιαίτερα του ανθρώπινου δυναμικού, σε μία οικονομία.
- ❑ Η αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής αποτελεί καθοριστικής σημασίας ζήτημα για ένα κράτος. Για τον σκοπό αυτό, ο φοροελεγκτικός μηχανισμός του κράτους επιστρατεύει διάφορα μέσα για τον εντοπισμό και την πάταξη της φοροδιαφυγής. Ένα από τα βασικά εργαλεία πάταξης της φοροδιαφυγής είναι ο φορολογικός έλεγχος.
- ❑ Μέσα από μία έρευνα ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε η αποτύπωση των καθημερινών δυσκολιών και προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι φορολογικοί ελεγκτές και η καταγραφή των απόψεων τους σχετικά με τη συμβολή του φορολογικού ελέγχου στην αντιμετώπιση της προβληματικής αυτής συνθήκης.

Μεθοδολογία της έρευνας και ερευνητικά ερωτήματα

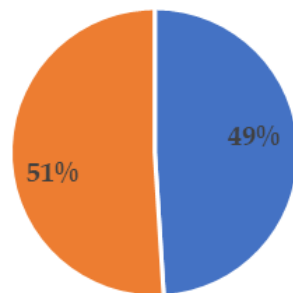
- ❑ Εμπειρική έρευνα, με τη χρήση ερωτηματολογίου, με τη συμμετοχή 100 φορολογικών ελεγκτών από το σύνολο της χώρας.
- ❑ Καθώς τα δεδομένα δεν πληρούν τις υποθέσεις του υποδείγματος ANOVA, εφαρμόστηκε η ανάλυση του Welch και ο post-hoc έλεγχος Games – Howell.

Τα ερευνητικά ερωτήματα:

- ▶ H1: Οι φορολογικοί έλεγχοι είναι αποτελεσματικοί στη μείωση της φοροδιαφυγής, την αύξηση της φορολογικής συμμόρφωσης και των φορολογικών εσόδων.
- ▶ H2: Οι διαρκείς αλλαγές και η πολυπλοκότητα του νομοθετικού πλαισίου, η γραφειοκρατία και η διαφθορά μειώνουν την αποτελεσματικότητα των φορολογικών ελέγχων για την πάταξη της φοροδιαφυγής.
- ▶ H3: Οι σύγχρονες τεχνολογίες μπορούν να συμβάλλουν αποφασιστικά στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των φορολογικών ελέγχων και την πάταξη της φοροδιαφυγής.
- ▶ H4: Οι φορολογικοί ελεγκτές διαθέτουν τις αναγκαίες δεξιότητες, κατάρτιση, εμπειρία και καταβάλλουν προσπάθεια για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής.
- ▶ H5: Η φορολογική διοίκηση στη χώρα μας στηρίζει τη διαρκή βελτίωση των δεξιοτήτων των φορολογικών ελεγκτών, διαθέτει τους αναγκαίους πόρους για την πάταξη της φοροδιαφυγής, στηρίζει τους φορολογικούς ελεγκτές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και λειτουργεί απαλλαγμένη πολιτικών σκοπιμοτήτων.

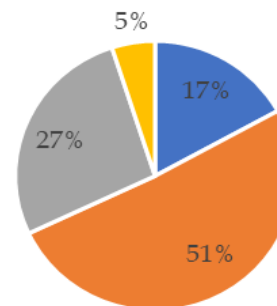
Δημογραφικά

Κατανομή με βάση το φύλο των συμμετεχόντων στην έρευνα

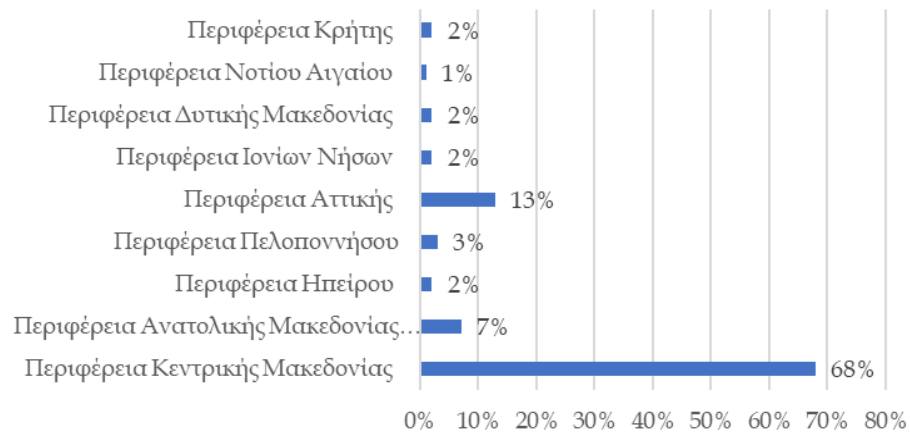
■ Άντρας ■ Γυναίκα

Το μορφωτικό επίπεδο των συμμετεχόντων στην έρευνα

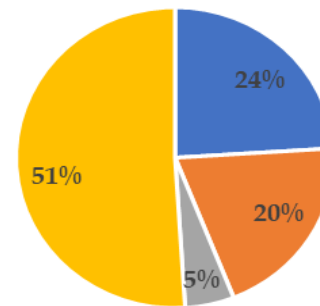

■ Απόφοιτος δευτεροβάθμιας ■ Απόφοιτος ΤΕΙ/ΑΕΙ
■ Κάτοχος μεταπτυχιακού ■ Κάτοχος διδακτορικού

Η κατανομή των συμμετεχόντων στην έρευνα ανά περιφέρεια απασχόλησης

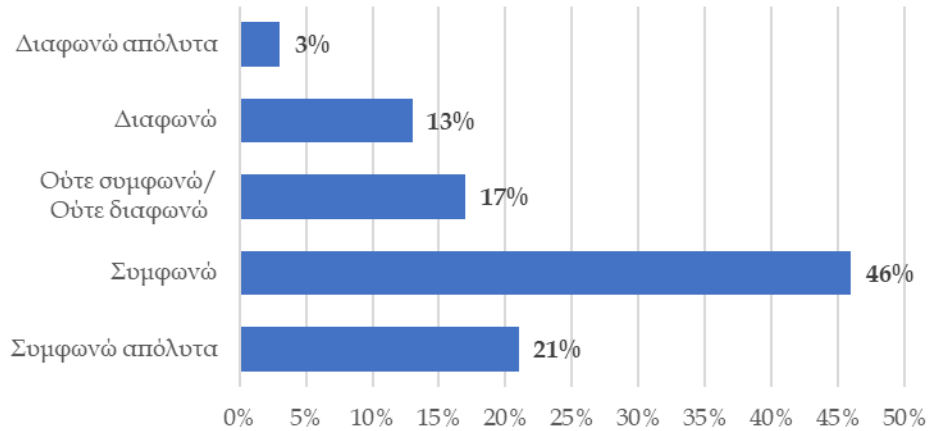
Η επαγγελματική εμπειρία των συμμετεχόντων στην έρευνα

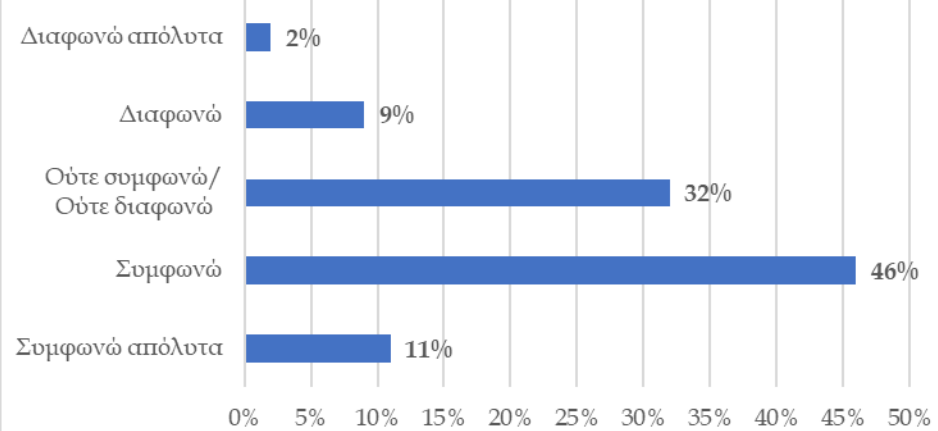
■ Λιγότερο από 5 έτη ■ 5-10 έτη ■ 11-15 έτη ■ 16 έτη και άνω

Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής

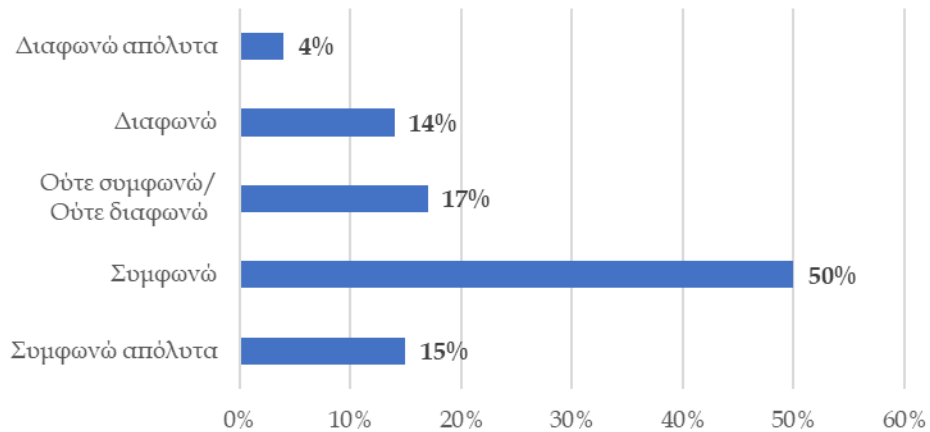
Απαντήσεις στην ερώτηση "Οι φορολογικοί έλεγχοι μειώνουν τη φοροδιαφυγή"

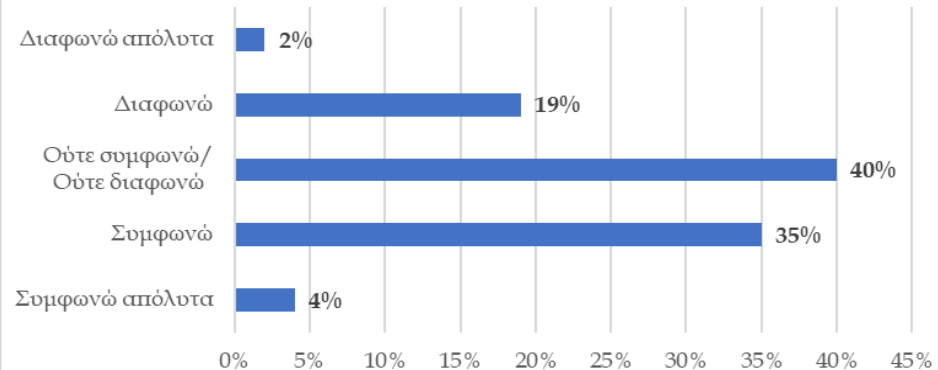
Απαντήσεις στην ερώτηση "Οι φορολογικοί έλεγχοι αυξάνουν τα φορολογικά έσοδα"

Απαντήσεις στην ερώτηση "Οι φορολογικοί έλεγχοι αυξάνουν τη φορολογική συμμόρφωση"

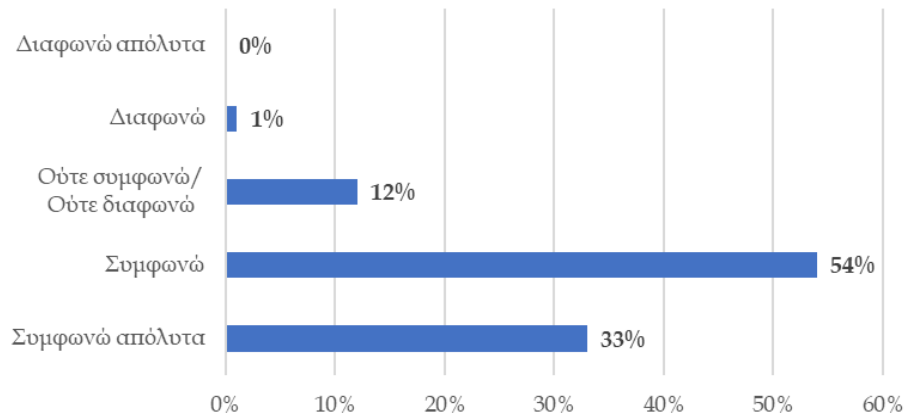

Απαντήσεις στην ερώτηση "Οι αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο μειώνουν την αποτελεσματικότητα των φορολογικών ελέγχων για την πάταξη της φοροδιαφυγής"

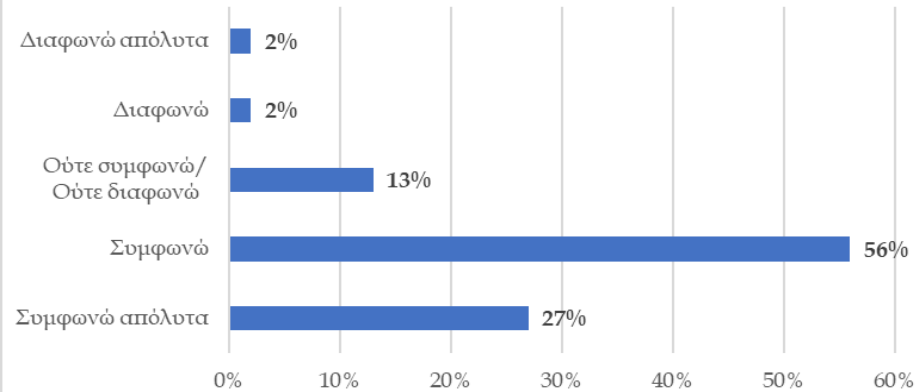

Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής

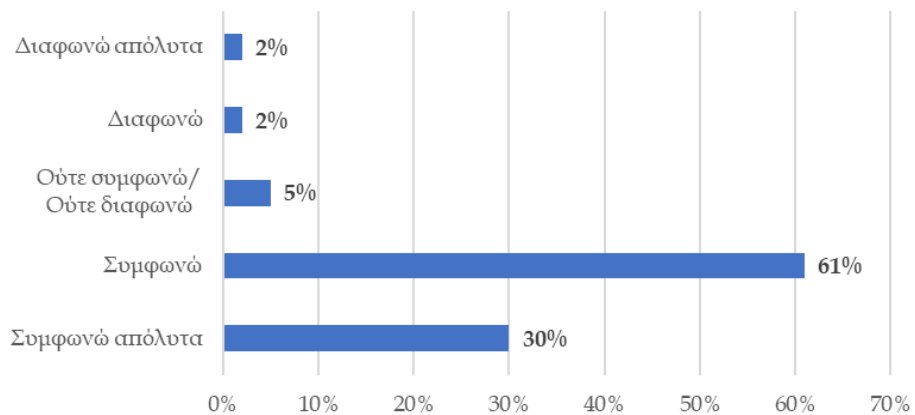
Απαντήσεις στην ερώτηση "Η διαφθορά μειώνει την αποτελεσματικότητα των φορολογικών ελέγχων για την πάταξη της φοροδιαφυγής"

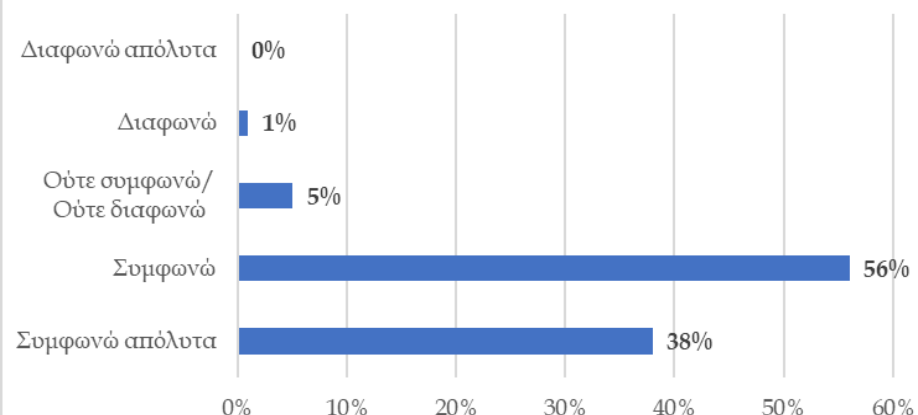
Απαντήσεις στην ερώτηση "Η πολυπλοκότητα του φορολογικού συστήματος μειώνει την αποτελεσματικότητα των φορολογικών ελέγχων για την πάταξη της φοροδιαφυγής"

Απαντήσεις στην ερώτηση "Η γραφειοκρατία μειώνει την αποτελεσματικότητα των φορολογικών ελέγχων για την πάταξη της φοροδιαφυγής"

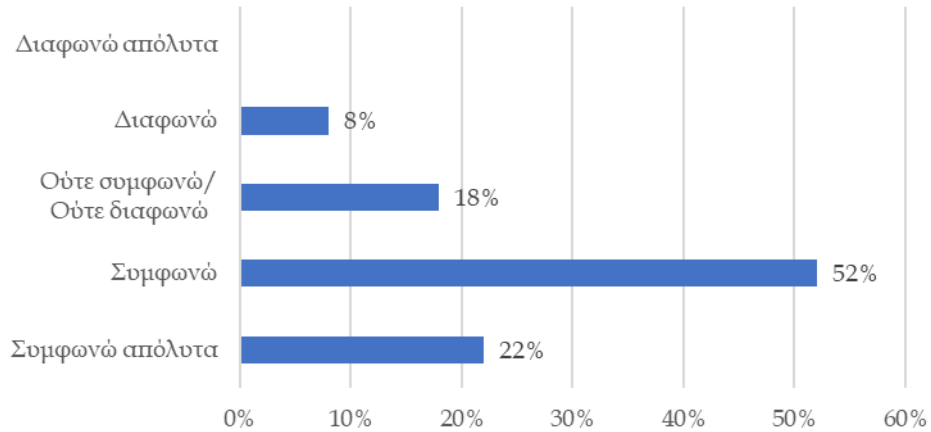
Απαντήσεις στην ερώτηση "Οι σύγχρονες τεχνολογίες μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των φορολογικών ελέγχων"

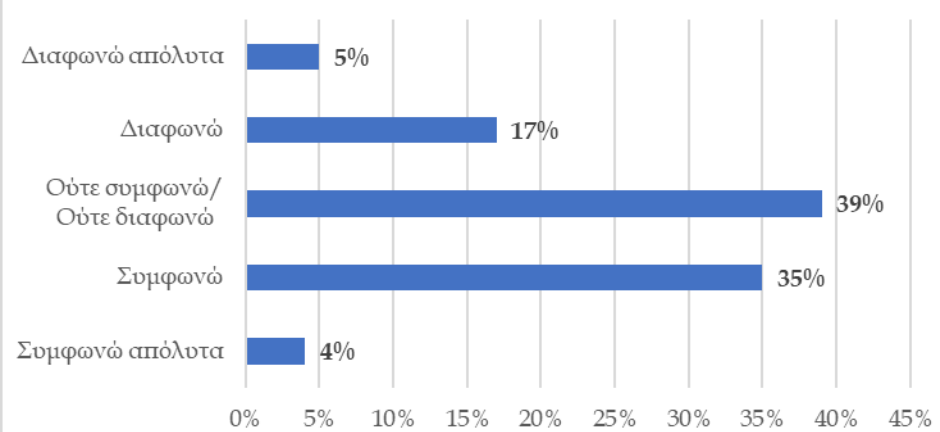

Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής

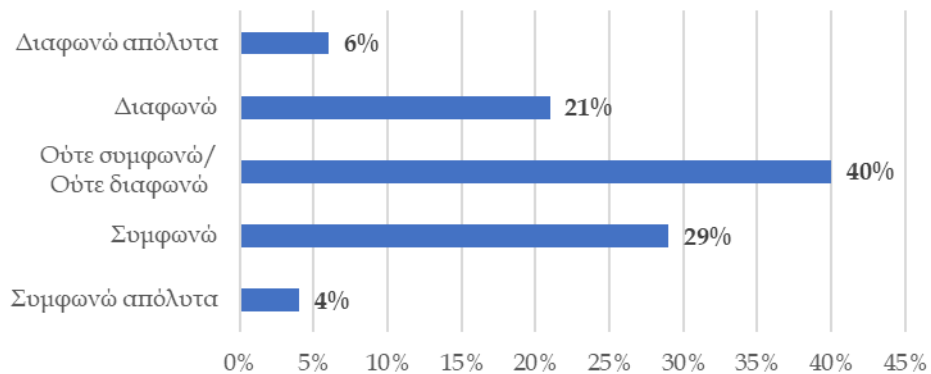
Απαντήσεις στην ερώτηση "Η τεχνολογία συμβάλλει καθοριστικά στην πάταξη της φοροδιαφυγής"

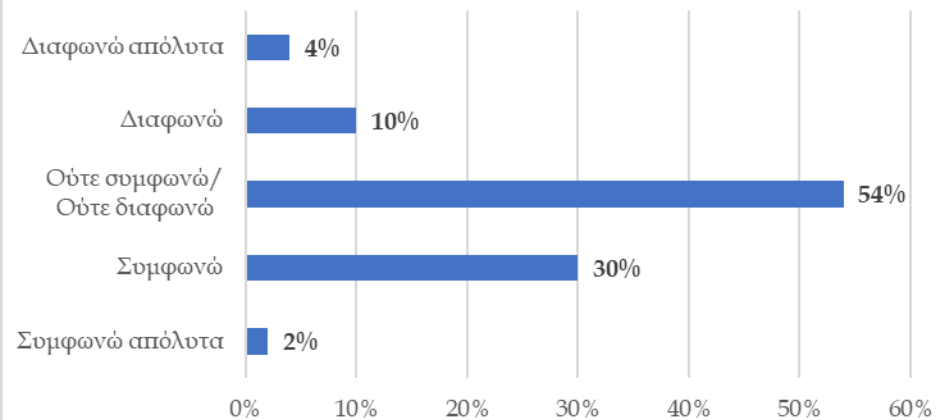
Απαντήσεις στην ερώτηση "Οι φορολογικοί ελεγκτές έχουν δεξιότητες"

Απαντήσεις στην ερώτηση "Οι φορολογικοί ελεγκτές καταβάλλουν προσπάθεια για τη μείωση της φοροδιαφυγής"

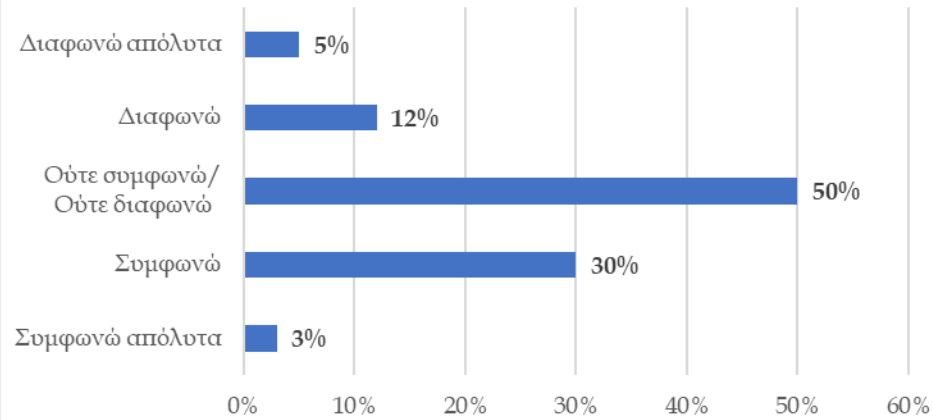

Απαντήσεις στην ερώτηση "Οι φορολογικοί ελεγκτές είναι έμπειροι"

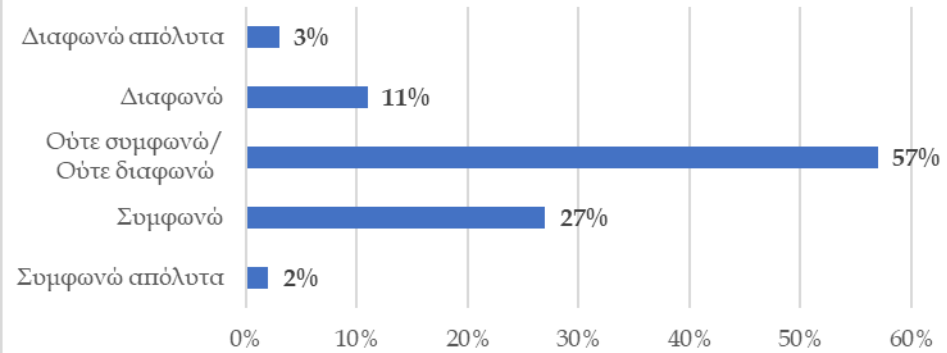

Αποτελέσματα περιγραφικής στατιστικής

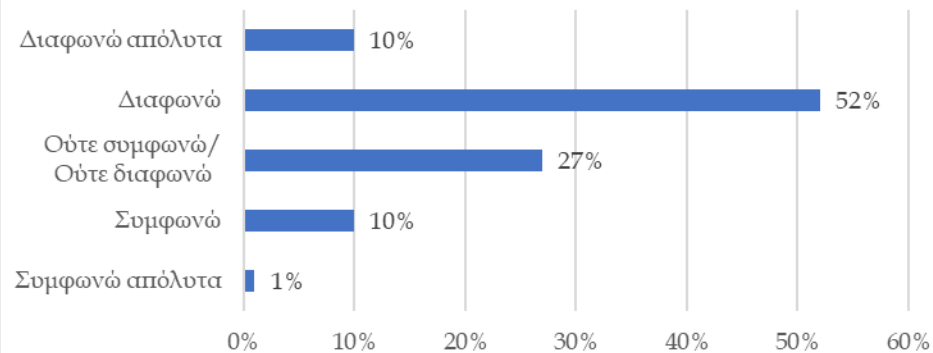
Απαντήσεις στην ερώτηση "Οι φορολογικοί ελεγκτές είναι καταρτισμένοι"

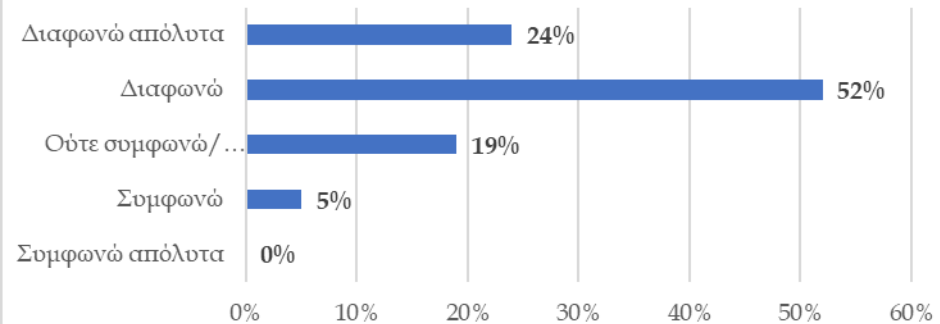
Απαντήσεις στην ερώτηση "Η φορολογική διοίκηση στηρίζει τη διαρκή βελτίωση των δεξιοτήτων των φορολογικών ελεγκτών μέσα από τη διοργάνωση προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης"

Απαντήσεις στην ερώτηση "Η φορολογική διοίκηση στη χώρα μας διαθέτει τους αναγκαίους πόρους για τη διεξαγωγή ικανοποιητικού αριθμού αποτελεσματικών φορολογικών ελέγχων"

Απαντήσεις στην ερώτηση "Η φορολογική διοίκηση στην Ελλάδα είναι απαλλαγμένη από πολιτικές παρεμβάσεις κατά την εφαρμογή της φορολογικής νομοθεσίας"

Διαφορές με βάση το φύλο

Οι φορολογικοί έλεγχοι μειώνουν τη φοροδιαφυγή

Οι φορολογικοί έλεγχοι αυξάνουν τη φορολογική συμμόρφωση

Ποιο είναι το φύλο σας;	Οι φορολογικοί έλεγχοι μειώνουν τη φοροδιαφυγή					Οι φορολογικοί έλεγχοι αυξάνουν τη φορολογική συμμόρφωση				
	Διαφωνώ		Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ		Συμφωνώ	Διαφωνώ		Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ		Συμφωνώ
	απόλυτα	Διαφωνώ	διαφωνώ	Συμφωνώ	απόλυτα	απόλυτα	Διαφωνώ	τε διαφωνώ	Συμφωνώ	απόλυτα
Αντρες	6.1%	16.3%	22.4%	38.8%	16.3%	8.2%	22.4%	14.3%	44.9%	10.2%
Γυναίκα	9.8%	11.8%	52.9%	25.5%	5.9%	5.9%	19.6%	54.9%	19.6%	
Total	3.0%	13.0%	17.0%	46.0%	21.0%	4.0%	14.0%	17.0%	50.0%	15.0%

Οι αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο μειώνουν την αποτελεσματικότητα των φορολογικών ελέγχων για την πάταξη της φοροδιαφυγής

Ποιο είναι το φύλο σας;	Οι αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο μειώνουν την αποτελεσματικότητα των φορολογικών ελέγχων για την πάταξη της φοροδιαφυγής				
	Διαφωνώ		Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ		Συμφωνώ
	απόλυτα	Διαφωνώ	διαφωνώ	Συμφωνώ	απόλυτα
Αντρες	2.0%	10.2%	34.7%	46.9%	6.1%
Γυναίκα	2.0%	27.5%	45.1%	23.5%	2.0%
Total	2.0%	19.0%	40.0%	35.0%	4.0%

Διαφορές με βάση το φύλο

Η τεχνολογία συμβάλλει καθοριστικά στην πάταξη της φοροδιαφυγής

Ούτε συμφωνώ/
Ούτε Συμφωνώ

Διαφωνώ διαφωνώ Συμφωνώ απόλυτα

Άντρας 6.1% 12.2% 49.0% 32.7%

Ποιο είναι το
φύλο σας; Γυναίκα 9.8% 23.5% 54.9% 11.8%

Total 8.0% 18.0% 52.0% 22.0%

Οι φορολογικοί ελεγκτές καταβάλλουν προσπάθεια για την μείωση της φοροδιαφυγής

Ούτε
συμφωνώ

Διαφωνώ απόλυτα Διαφωνώ διαφωνώ Συμφωνώ απόλυτα /Ούτε Συμφωνώ

Άντρας 8.2% 26.5% 40.8% 22.4% 2.0%

Ποιο είναι το
φύλο σας; Γυναίκα 3.9% 15.7% 39.2% 35.3% 5.9%

Total 6.0% 21.0% 40.0% 29.0% 4.0%

Διαφορές με βάση το μορφωτικό επίπεδο

Η τεχνολογία συμβάλλει καθοριστικά στην πάταξη της φοροδιαφυγής

		Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ		Συμφωνώ	
		Διαφωνώ	Συμφωνώ	απόλυτα	απόλυτα
Ποιο είναι το μορφωτικό επίπεδο;	Απόφοιτος δευτεροβάθμιας	5.9%	35.3%	52.9%	5.9%
	Απόφοιτος ΤΕΙ/ΑΕΙ	11.8%	13.7%	60.8%	13.7%
	Κάτοχος μεταπτυχιακού	3.7%	18.5%	40.7%	37.0%
	Κάτοχος διδακτορικού			20.0%	80.0%
	Total	8.0%	18.0%	52.0%	22.0%

Διαφορές μεταξύ των δύο μεγαλύτερων πληθυσμιακά περιφερειών και της υπόλοιπης Ελλάδας

Η γραφειοκρατία μειώνει την αποτελεσματικότητα των φορολογικών ελέγχων για την πάταξη της φοροδιαφυγής

Ούτε

Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
-----------------	---------	----------------------	-----------------

Οι σύγχρονες τεχνολογίες μπορούν να συμβάλλουν στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των φορολογικών ελέγχων

Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
---------	---------------------------	---------	-----------------

Σε ποια Κεντρική

περιφέρεια	Μακεδονία	Αττική	Υπόλοιπη Ελλάδα	Total
εργάζεστε;	-2.5%	2.5%	6.3%	26.6%
			57.1%	42.9%
	2.0%	2.0%	5.0%	61.0%
				30.0%

Σε ποια Κεντρική περιφέρεια εργάζεστε; Αττική Υπόλοιπη Ελλάδα

Μακεδονία	Αττική	Υπόλοιπη Ελλάδα	Total
1.3%	1.3%	19.0%	55.7%
-			41.8%
1.0%	5.0%	56.0%	38.0%

Η φορολογική διοίκηση στηρίζει τη διαρκή βελτίωση των δεξιοτήτων των φορολογικών ελεγκτών μέσα από τη διοργάνωση προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης

Ούτε

συμφωνώ/

Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
-----------------	---------	----------------------	-----------------

Οι προϊστάμενοι των εφοριών στη χώρα μας στηρίζουν τους φορολογικούς ελεγκτές κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους

Ούτε

συμφωνώ/

Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
-----------------	---------	----------------------	-----------------

Σε ποια Κεντρική

περιφέρεια	Μακεδονία	Αττική	Υπόλοιπη Ελλάδα	Total
εργάζεστε;	-1.3%	8.9%	55.7%	31.6%
			9.5%	2.5%
	3.0%	11.0%	57.0%	27.0%
				2.0%

Σε ποια Κεντρική

Μακεδονία	Αττική	Υπόλοιπη Ελλάδα	Total
1.3%	13.9%	57.0%	25.3%
-			2.5%
2.0%	16.0%	60.0%	20.0%
			2.0%

Συμπεράσματα

- Η εντατικοποίηση των φορολογικών ελέγχων θα μπορούσε να αποτελέσει μέσο για τη μείωση της φοροδιαφυγής στη χώρα μας.
- Η διαφθορά και η γραφειοκρατία έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην αποτελεσματικότητα των φορολογικών ελέγχων, ενώ παρατηρείται αβεβαιότητα αναφορικά με την επίδραση των νομοθετικών αλλαγών.
- Η τεχνολογία μπορεί να αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα για την αύξηση της αποτελεσματικότητας των φορολογικών ελέγχων. Ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός της φορολογικής διοίκησης στη χώρα μας θα πρέπει να αποτελέσει άμεση προτεραιότητα των αρχών.
- Ανάγκη βελτίωσης του ανθρώπινου κεφαλαίου που διαθέτει η φορολογική αρχή στη χώρα μας και στελέχωσης του φοροελεγκτικού μηχανισμού με ικανά και έμπειρα στελέχη.
- Ανάγκη ενίσχυσης και θεσμικής θωράκισης της φορολογικής διοίκησης στη χώρα μας, καθώς δεν διαθέτει τους αναγκαίους πόρους για αποτελεσματικούς ελέγχους και υπόκειται σε πολιτικές πιέσεις.
- Οι περισσότερες στατιστικά σημαντικές διαφορές παρατηρούνται αναφορικά με το φύλο και ακολουθούν οι διαφορές με βάση την περιφέρεια εργασίας. Ιδιαίτερα περιορισμένες διαφορές παρατηρούνται με βάση το μορφωτικό επίπεδο, ενώ δεν διαπιστώνεται επίδραση της επαγγελματικής εμπειρίας.
- Ο βασικός περιορισμός της έρευνας αποτελεί το γεγονός ότι βασίζεται σε έρευνα ερωτηματολογίου. Μελλοντικές έρευνες θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν στοιχεία για την επίδραση των φορολογικών ελέγχων στα φορολογικά έσοδα. Θα μπορούσαν να εξεταστούν και οι απόψεις των φορολογουμένων αναφορικά με τη λειτουργία της φορολογικής διοίκησης και την αποτελεσματικότητα των φορολογικών ελέγχων.